

Република Македонија

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

**БИРО ЗА ЗАСТАПУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПРЕД
ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА**

ВЛАДИН АГЕНТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТАТА НА ВЛАДИНИОТ АГЕНТ И

АНАЛИЗА НА ПРЕДМЕТИТЕ И ПОСТАПКИТЕ

ПРЕД ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ЗА 2015 ГОДИНА

СКОПЈЕ, МАРТ 2016

1. ОПШТИ НАПОМЕНИ

Република Македонија ја ратификуваше Европската Конвенција за човекови права и основни слободи (понатаму: ЕКЧП) на 10 април 1997 година. Првите жалби (апликации)¹ против државата, поднесувани од страна на македонските граѓани и странски државјани, започнаа да пристигнуваат кон крајот на 1999 година.

Од ратификацијата на ЕКЧП во Република Македонија, а заклучно со **31.12.2015 година**, Владиониот агент на Република Македонија, постапувал по вкупно **719** предмети по поднесени жалби до Европскиот суд за човекови права (понатаму: ЕСЧП/Судот), за наводни повреди на правата и слободите предвидени во ЕКЧП од страна на Република Македонија. Од нив **38** предмети се пристигнати во 2015 година.

Графички приказ: Број на предмети по кои постапувал Владиониот Агент 2007-2015

Од споменатите **719²** предмети, заклучно со 31.12.2015 година завршени се **459** предмети, а во постапка пред ЕСЧП останаа активни 289 предмети.

Притоа, во текот на 2015-тата година пристигнаа вкупно **32** одлуки за завршување на активните предмети против државата пред ЕСЧП од кои:

- 12³ пресуди,

¹ Напоменуваме дека термините жалба, односно апликација ќе се користат наизменично во текстот на овој Извештај, исто како и термините жалител и апликант.

² Бројката на 748 го претставува бројот на предмети по кои постапувал Владиониот Агент со тоа што има случаи каде во еден предмет се споени повеќе апликации кои имаат различен број пред Судот, но поради природата на предметите, нивните сличности во домашните постапки и слично, Судот решил тие апликации да ги спои во еден предмет.

- 10 одлуки од кои за пријателско решавање на предметите,
- 5 одлуки по еднострани декларации, и
- 4 одлуки за недопуштено на жалбите.
- 1 одлука за отфрлање од листа на предмети

Бројот од 289 предмети кои биле или сè уште се во постапка пред ЕСЧП, заклучно со 31.12.2015 година, е релативен, од аспект на вкупниот и прецизен број на поднесени жалби против Република Македонија пред овој Суд⁴.

Следува табеларен преглед за приливот на поднесените жалби против Република Македонија.

Табеларен приказ: Годишен прилив на жалби поднесени пред ЕСЧП против Република Македонија

година	нови жалби распоредени пред определено тело за одлучување
2007	453
2008	395
2009	489
2010	422
2011	376
2012	350
2013	535
2014	382
2015	362

Започнувајќи од 2007 година, за да се добие целосна и прецизна слика за неговата работа, Судот оценил дека во т.н. претходна/прелиминарна постапка, значаен дел од поднесените жалби отпаѓаат од разгледување од различни, пред и се, процесно-формални причини. Статистиката за работата на Судот се води во поглед на **жалбите кои се веќе распоредени пред одредено тело за одлучување, односно судска формација**⁵, во рамките на организацијата на судот.

³ Една пресуда од тие 12 се однесува на пресуда по ревизија во предметот Димитријоски против РМ (3129/04)

⁴ Ова се должи на следниве причини: **Прво**, Европскиот суд за човекови права го известува Владиноот Агент само за предметите по однос на поднесените жалби за кои судот оценил дека се допуштени; **Второ**, Сознанија за предметите против Република Македонија, Владиноот агент ги добива во моментот кога Европскиот суд за човекови права, откако претходно ќе оцени дека жалбата е допуштена, истата ја доставува до Владиноот агент на Република Македонија, со барање Владата на Република Македонија да се произнесе по однос на прифатливоста и основаноста на жалбата. Овој факт претпоставува дека Владиноот агент, кој работи според процедурите на Европскиот суд, не може да располага со вкупниот и прецизен број на жалби кои се во тек пред Европскиот суд во периодот на поднесување на овој извештај, а кои потенцијално можат да бидат искомунцирани до Владата.

⁵ Доколку жалбата не е веднаш административно одбиена, истата се распоредува во еден од петте оддели на Судот, од каде жалбите се доделуваат на одлучување на Комитет (во состав од 3 судии), Совет (во состав од 7 судии) или на судија-поединец, последното, согласно реформата на Судот и стапувањето на сила на Протоколот 14 (1.06.2010)

	2013	2014	2015
Апликации распределени во судски формации	535	382	362
Апликации комуницирани до Владата	126	73	38
Решени апликации	859	486	340
Апликации прогласени за недопуштени или тргнати од листата на предмети (судија поединец)	733	354	299
Апликации прогласени за недопуштени или тргнати од листата на предмети (Комитет)	114	121	25
Апликации прогласени за недопуштени или тргнати од листата на предмети (Совет)	3	1	4
Апликации кои завршиле со пресуда	9	10	12
Број на времени мерки	2	0	2
Доделени времени мерки	0	0	0
Одбиени времени мерки (вклучувајќи и надвор од опсегот)	2	0	2

Оттука, за 2015 година биле распоредени нови **362 жалби** против Република Македонија до одредено тело за одлучување во рамките на Судот, односно судска формација.

Активни апликации пред Судот на 01.01.2015	
Вкупно активни апликации	289
Апликации распределени на судски формации:	261
Судија поединец	12
Комитет (3 судии)	29
Судски совет (7 судии)	220
Голем Судски совет (17 судии)	0

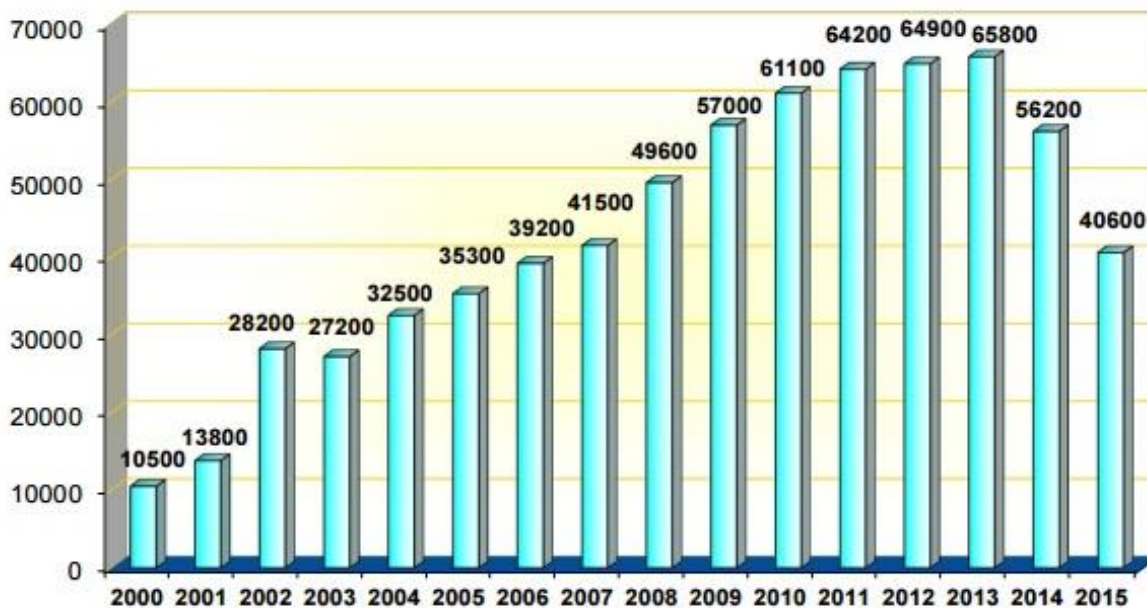
2. СОСТОЈБИ ВО ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

2.1. Број и прилив на предмети

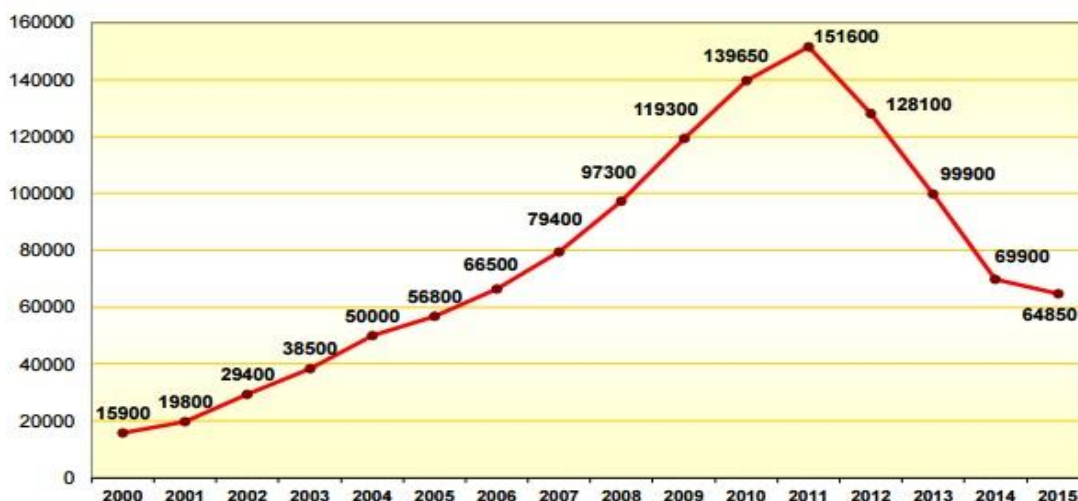
Во 2015 година, вкупно 40 650 апликации беа распределени во судски формации, што претставува намалување за 28% споредбено со 2014 година (кога имало 56 200 апликации). 27 050 од овие апликации биле распределени на судија-поединец (намалување од 40% во однос на 2014). Ова е втора година по ред во која што се бележи намален број на распределени предмети (-15% во 2014).

Распределените предмети активни пред Судот се намалени преку годината за 7%, од 69 900 на 64 850.

Графички приказ: Број на апликации распределени во судски формации

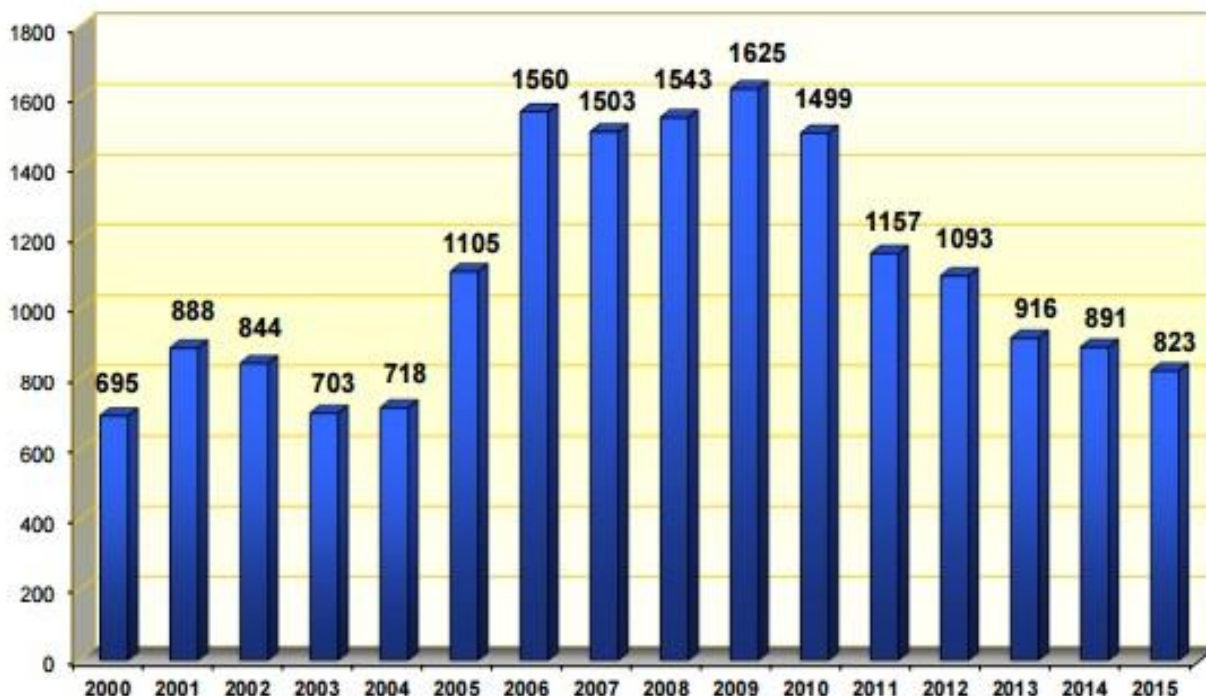

Графички приказ: Активни предмети пред судските формации

Во 2015 година биле донесени пресуди во однос на 2441 апликации (споредено со 2388 во 2014 – што претставува пораст за 2%). Значаен дел од овие апликации биле споени со што бројот на пресуди всушност изнесува 823 (намалување за 8%). 177 пресуди (во однос на 1589 апликации) биле усвоени од судска формација составена од три судии (Комитет). Овие пресуди претставуваат 65% од апликациите кои се решени со пресуда (59% во 2014).

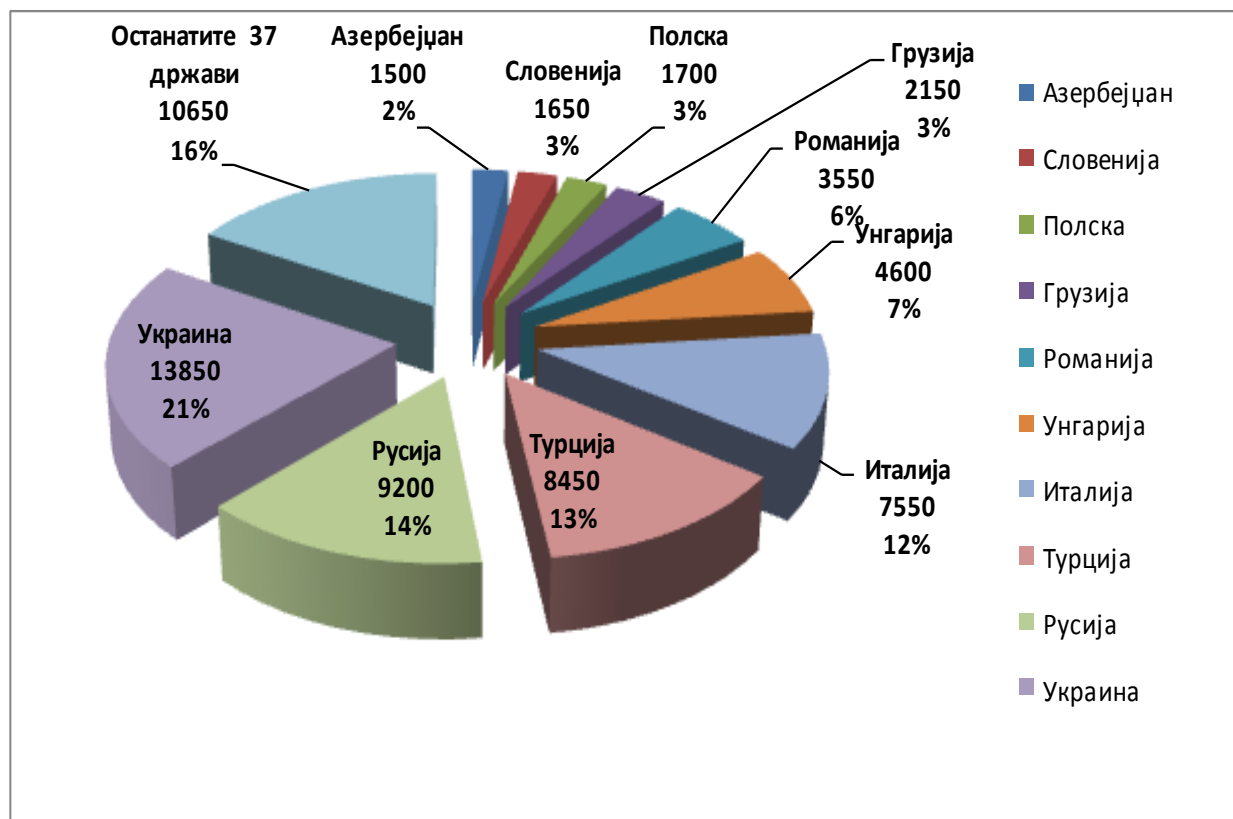
Графички приказ: Број на пресуди од 2000 заклучно со 2015 година

2.2. Анализа на бројноста на предметите по земји-членки

Од вкупниот број на жалби во ЕСЧП распоредени пред определен орган на одлучување, 21% се насочени против Украина, против Русија околу 14%, против Турција 13%, против Италија 12%, против Унгарија по 7%, Романија по 6%, Грузија, Полска и Словенија по 3% и Азербејџан по 2%. Процентот на жалби (апликации) кои се однесуваат на Република Македонија не е поединечно претставен туку тој е кумулиран во рамки на преостанатите 37 држави, кои претставуваат 16% од вкупниот број на жалби.

Графички приказ: Состојба на предмети кои се во тек пред ЕСЧП по земји - членки на Советот на Европа заклучно со 31.12.2015 година

2.3. Реформа на системот на Конвенцијата и на Европскиот суд за човекови права во правец на зголемување на ефикасноста на работата на Судот

Соочени со огромниот број на индивидуални апликации пред Европскиот суд за човекови права, кој предизвикува сериозна штета на ефективноста и кредибилитетот на Конвенцијата и нејзиниот надзорен механизам, и претставува закана за квалитетот и конзистентноста на праксата и за авторитетот на Судот, Европскиот суд за човекови права и Комитетот на Министри при Советот на Европа, преземаа сериозни и опсежни мерки во насока на подобрување на системот за ефективна заштита на човековите права и во подобрувањето во функционирањето на Европскиот суд за човекови права.

Декларацијата од Интерлакен и Акцискиот план усвоени во 2010 година одредија конкретни мерки кои се преземаат на неколку нивоа – на национално ниво, на ниво на Комитетот на министри, како и од страна на самиот Суд, а со цел да се постигнат посакуваните подобрувања и приспособувања од кои, најмногу полза ќе имаат европските граѓани. Овие два значајни документи потврдија дека националните органи – владите, судовите и парламентите треба да имаат фундаментална улога во гарантирањето и заштитата на човековите права на национално ниво.

Конференцијата во Измир, одржана на 26-27 април 2011 година за време на турското претседателство со Комитетот на Министри при Совет на Европа имаше три основни цели во контекст на обезбедување на ефикасност на супервизорската машинерија воспоставена од страна на Европската конвенција за човекови права. Имено, првата цел беше да се направи прелиминарна проценка на влијанието на Протоколот бр 14; втората цел беше да се направи преглед односно проценка на она што е постигнато со процесот на реформи започнат со конференцијата во Интерлакен во февруари 2010 година, а третата цел- да се рефлектираат понатамошни идеи за остварување на реформата на Судот.

Во април 2012 година во Брајтон, Обединетото Кралство, се одржа нова конференција на која се дискутираше за подобрување на системот на Конвенцијата, на која што од страна на државите-членки беше усвоена заедничка декларација со која беа утврдени правците за понатамошни реформи на Судот.

Во текот на 2013 година беа донесени два нови прототоколи, Протоколот 15 и Протоколот 16 кон Конвенцијата, кои сè уште не стапиле во сила. Со Протоколот 15 се прави измена и дополнување на Конвенцијата, на начин што се упатува на принципот на супсидијарност и доктрината на „простор на слободна проценка“ (margin of appreciation). Со него исто така се намалува рокот во кој апликантот може да поднесе апликација до Судот од сегашниот рок од 6 месеци од денот на доставата на последната домашна конечна одлука на 4 месеци.

Со Протоколот 16 им се дава можност на највисоките судови во државата-потписничка да бараат од Судот советодавни мислења за прашањата поврзани со толкувањето или примената на правата и слободите утврдени во Конвенцијата или протоколите кон Конвенцијата. Највисокиот национален суд може да побара советодавно мислење само во контекст на предметот кој што се води пред него, при што треба да ги истакне причините поради кои бара такво мислење, како и да ја овозможи фактичката и правната позадина на предметот. Мислењето добиено од страна на Судот за највисоките судови во државите-потписничкине е задолжително.

Покрај двата протоколи, во месец декември 2013 година на веб-страницата на Судот беа објавени новите услови за поднесување на апликација пред Европскиот суд за човекови права кои се применуваат од 1 јануари 2014 година со влегувањето во сила на новото правило 47 од Деловникот на Судот. Станува збор за измена и дополнување на Деловникот, со цел да се зголеми ефикасноста на Судот и да се забрза разгледувањето на апликациите. Промените првенствено се однесуваат на информациите и документите кои се доставуваат до Судот при поднесувањето на една апликација, со цел тој да може истата да ја разгледа што е можно поефективно. Во иднина, секоја апликација поднесена до Судот мора да биде комплетирана во целост и пропратена со копии од релевантните списи. Сите нецелосни апликации се одбиваат од страна на Судот.

2015 година е една од годините важни за промена и транзиција на Европскиот суд за човекови права. Овие промени се однесуваат првенствено на водството во Судот, со изборот на Гвидо Раимонди, претходно избран како Судија на Италија, за 13-ти Претседател на Судот.

2015-та година исто така ја обележа и реформата на системот на Конвенцијата. Белгиското претседателство на Комитетот на Министри организираше 4 конференции на високо ниво насловени како “Implementation of the European Convention on Human Rights,

our shared responsibility (Спроведувањето на Европската конвенција за човекови права-наша споделена одговорност).” Конференциите им овозможуваат на државите да ја проценат моменталната состојба и предизвиците со кои се соочува системот на Конвенцијата и да го насочат правецот за следната фаза на евалуацијата и дискусиите на процесот на реформа на Судот. Бриселската Декларација, која беше усвоена во рамките на оваа конференција обрнува големо внимание на извршувањето на пресудите на Судот и на важноста на силната политичка посветеност од страна на државите во тој поглед. Декларацијата исто така ја истакнува и важноста на пристапувањето на Европската Унија кон Конвенцијата, охрабрувајќи го финализирањето на тој процес во најскоро можно време.

3. АНАЛИЗА НА ПРЕДМЕТИТЕ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО КОИ ПОСТАПУВАЛ ЕСЧП

3.1. Анализа според засегнати процедурални области

Анализирајќи ја структурата на предметите против Република Македонија, кои се комуницирани до Владата на Република Македонија во текот на изминатите 15 години (1997-2015), односно вкупно 719 жалби (апликации), од аспект на процедуралните области кои биле предмет на испитување за наводна повреда на ЕКЧП, укажуваат на тоа дека најголеми забелешки жалителите имаат заради текот на граѓанските, а особено на парничните постапки во домашниот правен систем, меѓутоа значителен број укажува и на жалбени наводи по однос на кривичните и управните постапки.

3.2 Анализа на комуницираните предмети од ЕСЧП по однос на Република Македонија во текот на 2015 година

Во текот на 2015 година, Европскиот суд за човекови права до Владата на РМ комуницираше 38 предмети. 13 од искомунцираните предмети пристигнаа во два пакети со повеќе апликации (Пехчевска и 5 други апликации и Јанев и 6 други апликации) каде што апликантите се жалеа на повреда на правото на судење во разумен рок, за предмети кои со години биле во постапка пред домашните судови, и за кои ЕСЧП согласно досегашната судска пракса против Република Македонија, констатирал дека како неразумни влијаат врз должината на постапката и претставуваат одговорност на државата. Поголемиот дел од нив беа решени по пат на пријателски спогодби, а некои со изјавување на еднострана декларација. Останатите предмети се однесуваат на други, посериозни аспекти на Конвенцијата.

Приказ на комуницираните како и активните предмети е даден во Анекс 1 и Анекс 4 кон овој Извештај.

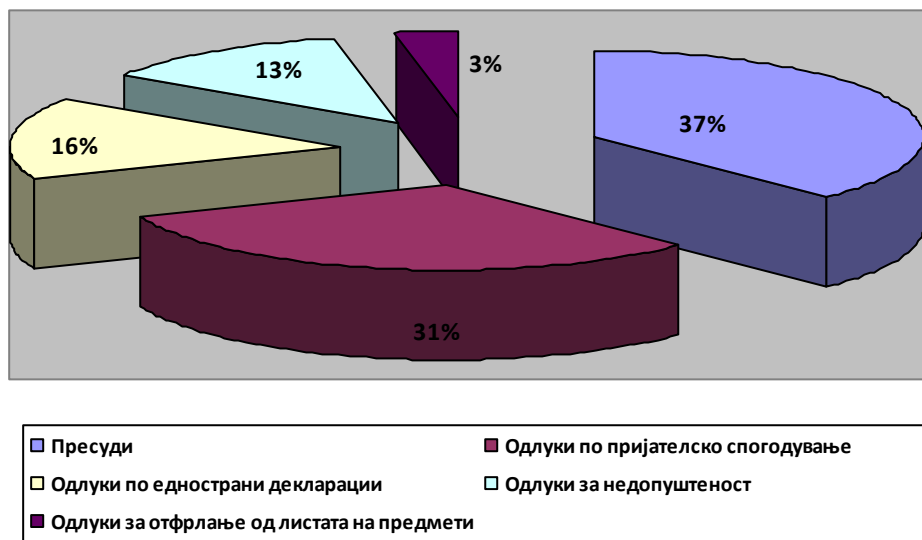
3.3 Анализа на одлуките донесени од ЕСЧП по однос на Република Македонија

Во 2015 година Судот постапувал по вкупно 340 апликации во однос на Република Македонија, од кои 328 биле прогласени за недопуштени или тргнати од листата на предмети. Судот донел 12 пресуди (во однос на 12 апликации) од кои во 11 е најдена најмалку една повреда на Европската конвенција за човекови права.

Притоа во текот на 2015-тата година пристигнаа вкупно 32 одлуки за завршување на активните предмети против државата пред ЕСЧП од кои:

- 12 пресуди,
- 10 одлуки од кои за пријателско решавање на предметите,
- 5 одлуки по еднострани декларации, и
- 4 одлуки за недопуштеност на жалбите.
- 1 одлука за отфрлање од листа на предмети

Графички приказ: Видови на одлуки донесени во 2015 година

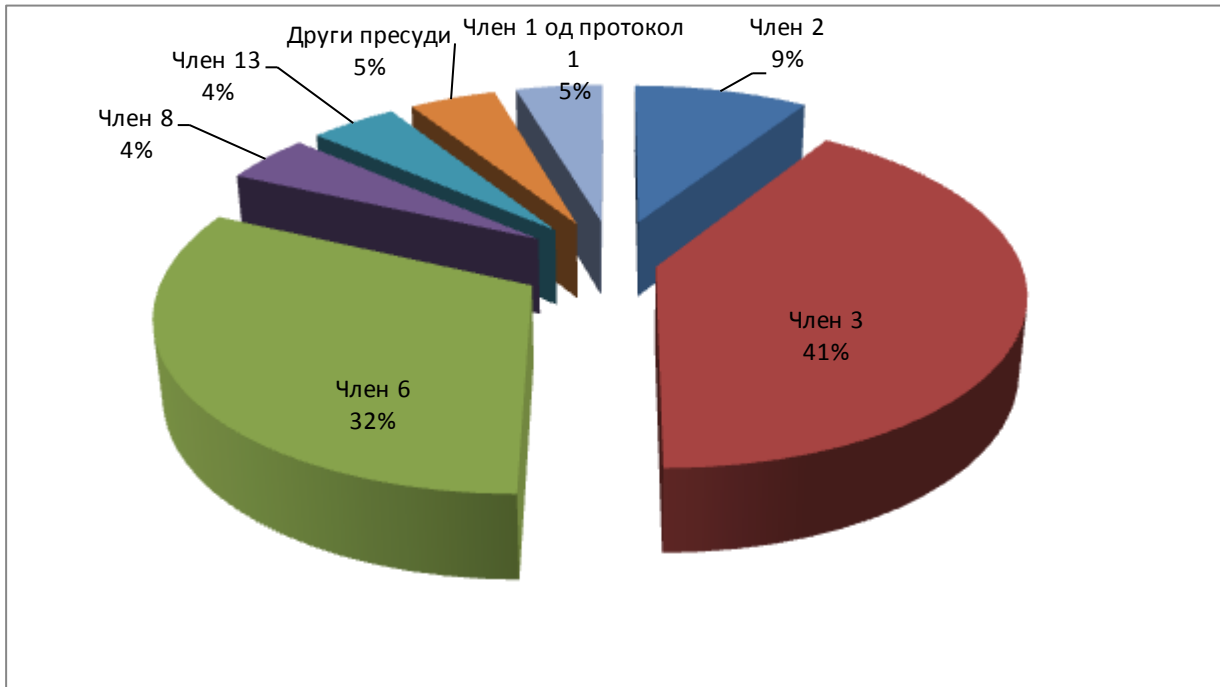
Од вака прикажаните податоци јасно е дека 37% од предметите завршиле со пресуда со која се утврдени повреди на правата од Конвенцијата, додека пак 31% завршиле со одлуки на судот во кои се констатирало пријателско спогодување со странките (а во недостаток на аргументација за одбрана на државата). Со признание на државата дека правата биле повредени (еднострани декларации) завршиле 16% од предметите.

Во продолжение следува графички приказ со констатираните повреди.

Право на живот	1
Отсуство на ефикасна истрага	1
Забрана за тортура	1
Нечовечко и понижувачко однесување	4
Отсуство на ефективна истрага	4
Право на фер судење	5
Судење во разумен рок	2
Право на почитување на приватниот и семејниот живот	1
Право на ефективен правен лек	1
Право на мирно уживање на сопственоста	1

Пресуди со констатирана повреда на најмалку едно право од Конвенцијата	11
Други пресуди	1

Графички приказ: Утврдени повреди по членови од Конвенцијата

Детален приказ на констатираните повреди на членовите од Конвенцијата од страна на РМ, во текот на 2015 година, за кои ЕСЧП донесе 11 соодветни пресуди е прикажан во Анекс 5 кон овој Извештај.

За сите донесени пресуди и одлуки, Владата на РМ е уредно и тековно известена со Информации на Владиниот агент во текот на 2015 година.

Анализирајќи ги пресудите на ЕСЧП, сосем е јасно дека доминираат пресудите кои се однесуваат на повреди на член 3 – забрана за мачење и член 6 - правото за правично судење.

3.4. Спогодбено решени предмети и унилатерални декларации

3.4.1. Пријателски спогодби

Во 2015 година бројот на предмети против РМ кои завршија со пријателска спогодба согласно можностите што ги дава ЕКЧП⁶ изнесува 19 и за нив беа донесени 10 одлуки.

⁶ Член 38-Разгледување на предметот и постапка за пријателско порамнување

1. Кога Судот ќе прогласи некое барање за допуштено, тој:

a.

Важно е да се спомене дека како и низ изминатите години така и во 2015 година, ЕСЧП е оној кој ја иницираше постапката за спогодбено решавање на предметите. Имено, судот на двете засегнати страни во случајот (апликантите и државата) уште на самиот почеток на постапката за предметите кои се однесуваа на повреда на правото на судење во разумен рок, излезе со понуди за пријателско спогодување. Притоа со потпишувањето на изјавата, страните се обврзуваат на следново:

- а) Владата: дека ќе ја исплати наведената парична сума на жалителот на име пријателска спогодба,
- б) апликантот: дека од своја страна ќе се откаже од било какви побарувања кон Република Македонија по однос на било кои факти - предмет на жалбата, и прифаќа дека ваквата спогодба претставува конечно решавање на спорот.

Покрај тоа што ја иницираше постапката за разрешување на предметите на овој начин, Судот во Стразбур едновременно ја утврдуваше и предлог сумата за спогодбата. Детален преглед на предметите завршени со одлука за пријателска спогодба е дедена во Анекс 2 на овој извештај.

Според анализите на Бирото за застапување на РМ пред ЕСЧП, утврдените суми соодветствуваат на компаративната практика во досегашните пресуди кои се однесуваат на Република Македонија, каде во основа се земаат во предвид времетраењето на постапувањето пред домашните судови, сложеноста на случајот и засегнатиот интерес на жалителот во предметната постапка.

Тргувајќи од нагорниот тренд во користењето на пријателското спогодување за разрешување на предметите против РМ пред ЕСЧП, важно е да се потенцира дека општиот аргумент кој оди во полза на ваквиот начин на разрешување на предметите е дека, конечната одлука на судот, во овие случаи, е одлука со која предметот се тргнува од листата на предмети на судот, при што не се констатира повреда на правата од Конвенцијата од страна на државата. Ова особено во ситуации, каде се работи за повеќегодишни постапувања од страна на националните судови, или каде предметот е неколкукратно враќан од страна на повисоките судови, без истите мериторно да одлучат, или во случаи кога судовите очигледно неосновано ја одолжувале постапката⁷.

3.4.2 Еднострани (унилатерални) декларации

Во случаите во кои жалителите ја одбиле предлог-пријателската спогодба Владиниот агент, користејќи ја претходно востановената пракса на Европскиот суд, по пат на еднострана (унилатерална) декларација, во име на Владата ја признава повредата на правото на судење во разумен рок, и понудува одредена сума како обештетување за

б. ќе се стави на располагање на заинтересираните страни со цел да се обезбеди пријателско израмнување, базирано врз респектот за човековите права, како што е дефиниран со Конвенцијата и протоколите.

2. Постапката спроведена согласно ставот 1.б ќе биде доверлива.

Член 39-Постигнато пријателско порамнување

„Кога пријателското порамнување е постигнато, Судот ќе го избрише предметот од својот список, преку донесување на одлука“

⁷ За сите предмети со ваква иницијатива од страна на Судот, Владиниот агент по извршените анализи на судските постапки од жалбите, редовно ја известуваше Владата, едновременно изнесувајќи ги своите аргументи во правец на прифаќањето на ваквите спогодби.

жалителот. Оттука, ценејќи дека повеќе не постојат причини да се продолжи со жалбата, а врз основа на член 37 став 1 точка в од Конвенцијата, Владата му предлага на судот да го одбие понатамошното разгледување на жалбите.

При изјавувањето на овој вид на декларации, износот на претходно понудената сума за пријателската спогодба (а врз основа на овластување на Владата) се намалува за 10%. Во текот на 2015 година Владата изјавила пет едностранни декларации.

Детален преглед на сите предмети решени на овој начин во 2015 година е прикажан во Анекс 3 кон овој Извештај.

4. АНАЛИЗА НА ДОСУДЕНИТЕ ПРАВИЧНИ НАДОМЕСТОЦИ ОД СТРАНА НА ЕСЧП ПО ОДНОС НА РМ

Перцепцијата на македонските граѓани за Европскиот суд како за четврта инстанца е особено видлива во делот на побарувањето за правична отштета, кое жалителите го истакнуваат со самото поднесување на жалба пред Европскиот суд, или пак во засебните барања за материјална и/или нематеријална штета, како и трошоци во постапката.

Во најголем дел од случаите жалителите од Европскиот суд за човекови права бараат да им досуди како финансиска отштета износ кој соодветствува на сумите за кои тие сметаат дека им биле ускратени во текот на постапката пред домашните судови, односно имотните барања предјавени во домашните постапки.

Сепак, Судот никогаш не се впушта во преценување на мериторноста на одлуките на органи/судови, туку секогаш се задржува само на утврдување на фактот **дали во постапките било повредено одредено право загарантирано со одредбите на Конвенцијата**. Оттука, евентуалната сума што судот ќе ја одреди како надомест за правична отштета, секогаш ќе се однесува на правичен надомест заради повредување на правата на жалителите од Конвенцијата, а не за нивна отштета поради исходот од домашните постапки.

Впрочем, и согласно праксата на Европскиот суд за човекови права, целта на институтот правична отштета, така како што е дефиниран и разработен според членот 41 од Конвенцијата⁸, *не е збогатување на жалителите кои ќе го добијат спорот против државата, туку неговата улога е да ги направи стандардите во областа на човековите права јавни и обврзувачки. Со други зборови, овие стандарди не се неизбежно и исклучиво врзани со лукративниот аспект од жалбата пред Европскиот суд за човекови права – напротив, овој рестриктивен пристап суштински ги намалува истите. Практично, целта на механизмот на Конвенцијата е супсидијарен, односно правата е потребно да бидат првенствено заштитени во домашниот правен систем.*

Финансиските обврски на Република Македонија по основ на пресуди и одлуки на Европскиот суд за човекови права донесени во 2015 година изнесува 139 145 Евра.

⁸ Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.

5. ИНФОРМАЦИИ ВО ВРСКА СО ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕСУДИТЕ НА ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Во 2015 година Бирото за застапување на РМ пред Европскиот суд за човекови права постигна значителен напредок во сферата на извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права против Република Македонија и ја унапреди неговата комуникација со Комитетот на министри на Советот на Европа во таа насока.

Имено, на почетокот на 2015 година Бирото за застапување на Република Македонија пред Европскиот суд за човекови права заедно со Комитетот на министри изработи детален план со прецизно утврдена временска рамка за доставување на акциони планови/извештаи во однос на пресудите против Република Македонија во насока на подобрување на комуникацијата со Комитетот и забрзување на процесот на извршување и затворање на поголем број пресуди донесени од страна на ЕСЧП во однос на Република Македонија. Во текот на 2015 година Бирото работеше во насока на целосна реализација на изготвениот план, што резултираше со неколку целосно затворени предмети и доставени и усвоени акциони планови/извештаи за најголем дел од пресудите донесени против РМ.

Во текот на 2015 година целосно извршени и затворени од страна на Комитетот на Министри се четири предмети против Република Македонија и тоа:

1. Атанасовски против Република Македонија (36815/03);
2. Стоилковска против Република Македонија (29784/07);
3. Бајалциев против Република Македонија (4650/06);
4. Трифуновски против Република Македонија (24094/11);

Во текот на 2015 година, а заклучно со 01.01.2016 година од страна на Бирото поднесени се вкупно 16 акциони планови/извештаи, за вкупно 78 предмети и тоа:

1. Балажоски против РМ (А.бр.45117/08);
2. Атанасовски-група на предмети (Стоилковска (А.бр. 29784/07) и Атанасовски (А.бр. 36815/03));
3. Наумоски против РМ (А.бр. 25248/05);
4. Велинов против РМ (А.бр.16880/08);
5. Арсовски против РМ (А.бр. 30206/06);
6. Атанасов 2 - група на предмети (Атанасов 2 (А.бр. 41188/06), Душко Ивановски (А.бр. 10718/05), Илџази (А.бр.56539/08), Пападакис (А.бр.50254/07) Трамповски (4570/07));
7. Сашо Георгиев против РМ (А.бр. 49382/06);
8. Георгиев против РМ (А.бр.26984/05);
9. Настеска група на предмети (Настеска (А.бр. 23152), Атанасов (А.бр. 22745));
10. Бајалциев против РМ (А.бр. 4650/06);
11. Поповски против РМ (А.бр. 12316/07);
12. Стојановски и други против РМ (А.бр. 14174/09);
13. Ел Масри против РМ (А.бр. 39630/09) – ажуриран акционен план
14. Трифуновски против РМ (24094/11);
15. Спасовски против РМ (45150/05);

16. Атанасовиќ група на предмети (судење во разумен рок – 57 пресуди)⁹

Она што е од особено значење за РМ е што во ноември 2015 година, Бирото за застапување на РМ пред ЕСЧП го подготви и достави акциониот извештај за Атанасовиќ групата на предмети која што во себе првично опфати 57 пресуди за судење во разумен рок.¹⁰ Овие предмети се пред затворање од страна на Комитетот на министри и се очекува истите да бидат затворени во март 2016 година. Со затворањето на оваа група на предмети од страна на Комитетот на министри, значително ќе се зголеми процентот на извршување на пресудите против Република Македонија донесени од страна на Европскиот суд за човекови права, со оглед на тоа што овие предмети сочинуваат повеќе од половината од вкупниот број на пресуди против Република Македонија. Со ова, во 2016 година остануваат уште околу 40 предмети кои што ќе треба да бидат извршени и затворени од страна на Комитетот на министри.

6. ОСТАНАТИ АКТИВНОСТИ НА БИРОТО

Во текот на 2015 година Бирото покрај својата основна обврска на застапување на државата пред ЕСЧП, беше инволвирано во поголем број други активности во насока на подигнување на свеста кај сите релевантни домашни актери во однос на значењето на Конвенцијата и одлуките на ЕСЧП врз домашното правораздавање и владеењето на правото, како и во однос на значењето на извршувањето на пресудите на ЕСЧП против Република Македонија.

Во таа смисла, Владиноот агент и претставници од Бирото учествуваа како предавачи на 7 обуки на судии и обвинители од сите инстанци во врска со правата кои произлегуваат од членовите 3, 5, 6, 8, 10 и член 1 од Протоколот бр. 1 од Конвенцијата. Дел од обуките беа организирани како резултат на редовниот план за обука на АСЈО, но дел беа организирани како еден вид општи мерки во насока на извршување на пресудите донесени против РМ, а во кои како проблем се јавува примената на домашните закони, односно запознавање на судиите со констатираниите повреди од страна на Судот во Стразбур во конкретни предмети, со цел да се избегнат исти или слични повреди во иднина. Една од овие обуки беше посветена на повторувањето на

⁹ 1. 13886/02 Atanasovic and others, 2. 44208/02 Arsov, 3. 24660/03 Bogdanska Duma, 4. 13270/02 Dika, 5. 3129/04 Dimitrijoski, 6. 6924/03 Graberska, 7.10541/03 Ivanovska, 8. 34188/03 Ivanovski and others, 9. 40233/03 Jovanovski, 10. 39151/04 Kamberi, 11.44353/02 Kostovska, 12. 22931/03 Lazarevska, 13. 38202/02 Lickov, 14. 40127/04 Mihajlov Ristov, 15. 15056/02 Milosevic, 16. 26124/02 MZT Learnica, 17.14258/03 Parizov, 18. 41228/02 Rizova, 19. 14349/03 Sali, 20. 40160/04 Љтерјов, 21. 19290/04 Trpeski, 22. 35640/04 Veljanoska, 23.29029/03 Velova, 24. 22928/03 Markoski, 25. 16328/03 Dimitrieva, 26. 26602/02 Dimitrievski, 27.14260/03 Gjozev, 28. 35164/03 Ilievski, 29. 46881/06 Ivanov and Dimitrov, 30. 37812/04 Josifov, 31.17010/04 Kangova, 32. 22742/02 Manevski, 33.44221/02 Mihajloski, 34. 38183/04 Risteska, 35. 34215/02 Stojanov, 36. 14818/02 Stojkoviж, 37. 17547/04 Stoleski and Siljanoska, 38. 27866/02 Ziberi, 39. 26541/02 Nankov, 40. 1194/04 Iaminski, 41. 12316/07 Popovski, 42.21790/03 Sandel, 43. 6906/03 Jankulovski, 44. 27865/02 Vocvarska, 45. 14419/03 Iangov, 46. 2040/04 Dreyer, 47. 31731/03 Jovanoski, 48. 31391/03 Kalanoski, 49. 34151/03 Kamilova, 50. 14438/03 Nesevski, 51. 13904/02 Nikolov Krsto, 52. 35630/04 Ograzden AD and Others, 53. 33262/03 Pakom Slobodan Doel, 54. 21839/03 Pecevi, 55. 56.12582/03 Savov and others, 57. 31154/07 Nikolova.

¹⁰ Во консултации со Комитетот на министри предметот Штерјов е одлучено да се затвори со посебен акционен план, поради потребата да истече рок од два месеци по доставувањето на формуларот за правичен надоместок. Како резултат на тоа, последната поднесена верзија опфаќа 56 предмети.

домашните граѓански, кривични и управни постапки по донесена одлука на Европскиот суд за човекови права, што е од исклучително значење за извршување на пресудите на ЕСЧП во смисла на преземање на поединечни (индивидуални) мерки. Дополнително, Владиноот агент и вработените во Бирото зедоа учество во голем број дебати организирани од страна на домашни и меѓународни организации. Владиноот Агент одржа и предавање на студенти на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

Понатаму, Владиноот агент учествуваше на Вториот регионален форум за владеење на правото кој во организација на AIRE Центарот од Лондон и Civil Rights Defenders (Бранителите за човекови права) се одржа во Белград на 6 и 7 март 2015 година. На Форумот, чија цел е да се зајакне националната имплементација на Европската конвенција за човекови права во државите од регионот и да се промовира нивната меѓусебна соработка на полето на човековите права и владеењето на правото присуствуваа националните судии избрани во ЕСЧП, како и повеќе од 100 највисоки претставници од врховните и уставните судови, канцелариите на застапниците (Владините агенти) пред Европскиот суд за човекови права, судските совети и правосудните академии, како и од невладиниот сектор во Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Македонија, Србија, Хрватска и Црна Гора. На него се дискутираше за актуелните предизвици во примената на Конвенцијата во регионот, најновата судска пракса, како и за клучните проблеми врзани за членот 6 (право на правично судење) кои се адресирани низ пресудите на Судот изречени во однос на овие држави.

Вработени во Бирото зедоа учество во работата на Комитетот на експерти за реформа на ЕСЧП на неговите редовни сесии во Стразбур, како и учествуваа на Мултилатералната тркалезна маса за „Повторување на постапките по одлука на Европскиот суд за човекови права“ која се одржа на 5-6 октомври 2015 во Совет на Европа во Стразбур.

Владиноот агент и претставници на Бирото извршија подготовка на прашањата за приемниот испит на Академијата за судии и обвинители од областа на ЕКЧП, програмата за почетна и континуирана обука, како и учествуваа како предавачи во модулот наменет за меѓународно право на слушателите на почетната обука.

Она што исто така е од особено значење за 2015 година е тоа што Бирото за застапување на РМ пред Европскиот суд за човекови права во соработка со германската фондација за меѓународна правна соработка ИРЗ го објави првото издание на Билтенот посветен на судската практика на Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП). Во првиот број на Билтенот се обработени 21 пресуда, кои главно допираат прашања по членовите 2, 3, 5, 6, 8, 10, 11, член 1 од Протоколот број 1 и член 4 од Протоколот број 7 од ЕКЧП. Три пресуди се против Република Македонија, осумнаесет пресуди се против други држави. Предвидено е Билтенот да се издава на секои 6 месеци и е бесплатен за читателите. Во тек е изработка на вториот број на Билтенот.

Во текот на 2015 година започна имплементацијата на ЕУ Твининг проектот “Јакнење на владеењето на правото” кој се имплементира во соработка помеѓу Министерството за правда на Република Македонија и неговите ЕУ партнери - Министерството за правда на Република Латвија и Министерството за правда на Република Хрватска. Во рамките на овој проект ќе се реализираат проектни активности кои што имаат за цел подобрување на системот на извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права, зајакнување на капацитетите на Бирото, зајакнување на функционалноста на

моменталниот систем на застапување на државата пред ЕСЧП и зголемување на свеста и познавањата за Европската конвенција за човекови права кај релевантните актери.

Во текот на цела 2015 година, Бирото вршеше континуиран превод на македонски јазик на сите тековни пресуди донесени против РМ и истите ги дисеминираше до сите судски инстанци и други релевантни институции инволвирани во предметот за нивно запознавање и спречување на идни повреди. Истовремено Бирото врши јавно објавување на сите преведени пресуди против РМ на својата веб страна за запознавање со истите на пошироката јавност, а во насока на подигање на свеста за системот на заштита предвиден со Конвенцијата.

Бирото во моментов располага со кадровски капацитет од 5 пополнети места од вкупно 11 предвидени со новата систематизација или вкупно 6 вработени вклучувајќи го и Владиниот агент. Поради зголемениот кадровски капацитет Бирото во 2015 година постигна поголем напредок во областа на извршување на пресудите и доставување на акциони планови и извештаи до Комитетот на министри.

За 2015 година Буџетот на Бирото, не вклучувајќи ги средствата предвидени за плати и надоместоци од плата за вработените, располагаше со вкупен буџет од околу 24 000 евра.

За 2016 година, не вклучувајќи ги средствата предвидени за плати и надоместоци од плата за вработените, годишниот буџет на Бирото е зголемен и изнесува 32 846 евра.

**Анекс 1 - Комуницирани предмети во 2015
година**

	<i>Име на предмет</i>	<i>Број на апликација</i>	<i>Датум на комуницирање</i>
1	Центар за развој и аналитичка психологија	29545/10 32961/10	05.01.2015
2	Шуклев и Мирчевски	34153/12	05.02.2015
4	Тесер	50589/09 37221/14	03.03.2015
5	Лазаревска	61228/12	16.03.2015
6	Марковски	25300/11	16.03.2015
10	Гелевски	28032/12	12.05.2015
11	Макрадули	64659/11 24133/13	12.05.2015
12	Билески и Карајанов	78392/14 2229/15	19.05.2015
13	Фетаовски	71962/10	19.05.2015
15	Транскоп АД Битола	48057/12	03.06.2015
16	Бајрамовски	14466/11	10.06.2015
17	Селами и др.	78241/13	10.06.2015

18	Караџа и Васков	79037/12	22.05.2015
	Јанев и 6 други апликации	13847/11	23.06.2015
19	Александрија А дооел	26635/12	06.07.2015
20	Еминов	31268/14	06.07.2015
21	Малиќи	54609/11	06.07.2015
23	Петровиќ	30721/15	25.08.2015
	Пехчевска и 5 други апликации	17900/15	02.09.2015
24	Ц	36303/10	03.09.2015
25	Селмани	67259/14	09.09.2015
30	Сакип	79472/13	17.11.2015
31	Рунтева	55634/14	23.11.2015

АНЕКС 2 - Одлуки по пријателско спогодување 2015

Реден број	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување	Датум на правосилност
1	Доролојкова против РМ	416/10	42101	42101
2	Мицов и други против РМ	3723/12	42115	42115
3	Трифуневски против РМ	24094/11	42157	42157
4	Лазев и четири други апликации против РМ (Полазаров, Тасевски, Пиков, Младенов)	28493/11 (65661/12, 74018/12, 5916/13, 7198/13)	42157	42157
5	Марковски против РМ	25300/11	42269	42269
6	Митевска и Ристова против РМ	6526/14	42283	42283
7	Илик против РМ	67481/14	42283	42283
8	Јосимовски и други против РМ	2375/14	42283	42283
9	Јанев и две други апликации (Ушлиновски, Сулемановски)	13847/11 (72402/14, 12296/15)	42353	42353
10	Пехчевска и три други апликации (Гаши, Георгиевски, Милчевски и Милчевски)	17900/15 (18389/15, 23984/15, 27798/15)	42353	42353

АНЕКС 2 - Одлуки по унилатерална декларација 2015

Реден број	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување	Датум на правосилност
1	Достиноска против РМ	755/10	42031	42031
2	Југобанка АД Белград	37623/13	42143	42143
3	Даравелски против РМ	48807/08	42143	42143
4	Митевски против РМ	52840/09	42178	42178
5	Азизи против РМ	1784/11	42297	42297

**Анекс 4 - Предмети комуницирани до Владиниот
Агент во 2015 кои се сè уште активни**

	<i>Име на предмет</i>	<i>Број на апликација</i>	<i>Датум на комуницирање</i>
1	Центар за развој и аналитичка психологија	29545/10 32961/10	05.01.2015
2	Шуклев и Мирчевски	34153/12	05.02.2015
3	Тесер	50589/09 37221/14	03.03.2015
4	Лазаревска	61228/12	16.03.2015
5	Гелевски	28032/12	12.05.2015
6	Макрадули	64659/11 24133/13	12.05.2015
7	Билески и Карајанов	78392/14 2229/15	19.05.2015
8	Фетаовски 2	71962/10	19.05.2015
9	Транскоп АД Битола	48057/12	03.06.2015
10	Бајрамовски	14466/11	10.06.2015
11	Селами и др.	78241/13	10.06.2015
12	Караџа и Васков	79037/12	22.05.2015

13	Александрија А доел	26635/12	06.07.2015
14	Еминов	31268/14	06.07.2015
15	Малиќи	54609/11	06.07.2015
16	Петровиќ	30721/15	25.08.2015
17	Ц	36303/10	03.09.2015
18	Селмани	67259/14	09.09.2015
19	Сакип	79472/13	17.11.2015
20	Рунтева	55634/14	23.11.2015

**ПРЕСУДИ НА ЕСЧП ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ДОНЕСЕНИ ВО 2015 СО КОИ Е
КОНСТАТИРАНА ПОВРЕДА НА ЕКЧП**

Реден број	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување	Датум на правосилност	Вид на постапка	Домашен суд пред кој се водела постапката	Лоцирани повреди на права од ЕСЧП
1.	Китановски против РМ	15191/12	22/01/2015	22/04/2015	Кривична постапка	Основен суд Скопје I Скопје	Повреда на член 3 (суштински аспект), повреда на член 2 и 3 (процедурален аспект)
2.	Митови против РМ	53565/13	16/04/2015	16/07/2015	Постапка пред управен орган	Нема судска постапка; само постапување на на органи на управа	Повреда на членот 8 од Конвенцијата во поглед на правата на жалителите за почитување на нивниот семеен живот и повреда на членот 13 од во врска со членот 8 од Конвенцијата
3.	Митриновски против РМ	6899/12	30/04/2015	30/07/2015	Постапка пред Судски совет на РМ за разрешување на судија	Судски совет РМ Врховен суд на РМ	Повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата во тоа што случајот на жалителот не бил испитан од страна на непристрасен трибунал

4.	Илиевска против РМ	20136/11	07/05/2015	07/08/2015	Кривична постапка	Основен суд Крива Паланка	Повреда на член 3 од Конвенцијата заради тоа што на рацете на жалителката биле ставени лисици за време на нејзиниот трансфер од Крива Паланка до болницата Бардовци во Скопје;
5.	Николова против РМ	31154/07	21/05/2015	26/08/2015	Граѓанска постапка	Основен суд Кавадарци	Повреда на член 6 став 1 од ЕСЧП-во однос на должината на постапката
6.	Ефтимов против РМ	59974/08	02/07/2015	02/10/2015	Кривична постапка	Основен суд Струмица	Повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата во поглед на должината на постапките и повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата во поглед на недостатокот на еднаквост на оружјата во постапките пред Врховниот суд;
7.	Андоновски против РМ	24312/10	23/07/2015	23/10/2015	Кривична постапка	Основен суд Куманово	Повреда на членот 3 од Конвенцијата поради пропуст на органите да спроведат ефикасна истрага во однос на

							наводите на апликантот за полициска бруталност и повреда на членот 3 од Конвенцијата поради нечовечки и деградирачки третман од страна на полицијата за време на инцидентот од 17 септември 2004;
8.	Андоноски против РМ	16225/08	17/09/2015	17/12/2015	Кривичка постапка	Основен суд Прилеп	Повреда на членот 1 од Протоколот бр.1
9.	Миткова против РМ	48386/09	15/10/2015	Не е правосилна сеуште	Управна постапка	Врховен суд на РМ Управен суд на РМ	Повреда на член 6 од ЕСЧП-во однос на должината на постапката и поради отсуство на усна расправа
10.	Хајрулаху против РМ	37537/07	29/10/2015	Не е правосилна сеуште	Кривична постапка	Основен суд Скопје I Скопје	Повреда на член 3 од Конвенцијата заради пропустот на властите да ги истражат наводите на жалителот за мналтретирање од полицијата, повреда

							на член 3 од Конвенцијата заради малтретирањето од страна на агенти на одговорната држава и повреда на член 6 § 1 од Конвенцијата заради користењето на изјавата-признание на жалителот од 16 август 2005 година во кривичната постапка против него;
11.	Аслани против РМ	24058/13	10/12/015	Не е правосилна сеуште	Кривична постапка	Основен суд Битола	Повреда на член 3 од Конвенцијата поради пропустот на властите да спроведат ефективна истрага за апликантовите тврдења за полициска бруталност и повреда на член 3 од Конвенцијата поради нечовечно и понижувачко постапување од полицијата за време на апликантово сослушување во полициската станица во Ресен на 21 март 2008 година;

12	Димитријоски против РМ (ревизија)	3129/04	21 мај 2015	21 мај 2015	*Повеќе информации околу првичната пресуда се наоѓаат во годишниот извештај од 2013 година	Првичната пресуда е донесена на 10 October 2013 во врска со Член 6 став 1 (должина на постапка)
----	-----------------------------------	---------	-------------	-------------	--	---